

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01.09.2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕНДОКРИНОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: Стоматологія

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

завідувач кафедри, з.д.н. і т. України, д.мед.н., професор Олена Якименко
завуч кафедри, к.мед.н., доцент Ольга Кравчук
асистент, к.мед.н., Наталія Антіпова
асистент, к.мед.н., Тихончук Наталя
асистент, к.мед.н., Катерина Маркіна
асистент, к.мед.н., Вікторія Которасва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії

Протокол №1 від 27.08.2024 р.

Завідувач кафедри

 Олена ЯКИМЕНКО

Погоджено із гарантом ОПП

 Анатолій ГУЛЮК

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін ОНМедУ

Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін ОНМедУ

 ОЛЕНА ВОЛОШИНА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 1 Годин: 30 Змістових модулів: 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 221 «Стоматологія» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i>
		<i>Обов'язкова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки: 3</i>
		<i>Семестр VI</i>
		<i>Лекції (4 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (14 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (12 год.)</i>
<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>		
<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей обстеження хворого та оцінки основних проявів захворювань ендокринної системи та вдосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін, для досягнення основних кінцевих цілей, визначених у Стандарті підготовки спеціаліста за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Завдання:

1. проводити опитування і клінічне обстеження хворих із основними захворюваннями органів ендокринної системи та аналізувати їх результати;
2. визначати етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
3. аналізувати типову клінічну картину, виявляти клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань органів ендокринної системи;
4. встановлювати попередній діагноз найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
5. призначати лабораторне та інструментальне обстеження хворих з найбільш поширеними захворюваннями ендокринної системи;
6. на підставі оцінки результатів лабораторного та інструментального обстеження, проводити диференційний діагноз, обґрунтовувати та встановлювати клінічний діагноз найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
7. визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
8. визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні найбільш поширених захворювань ендокринної системи;

9. визначати принципи та характер лікування при лікуванні найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
10. призначати лікування, в тому числі прогноз-модифікуюча, найбільш поширених захворювань ендокринної системи та їх ускладнень;
11. визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану;
12. проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених захворювань ендокринної системи;
13. оцінювати прогноз та працездатність хворих із найбільш поширеними захворюваннями ендокринної системи;
14. виконувати медичні маніпуляції;
15. вести медичну документацію;
16. дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність (рівень 7) за вимогами НРК:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

● **Загальних (ЗК):**

- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК11. Здатність працювати в команді.
- ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

● **Спеціальних (СК):**

- СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
- СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
- СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани, захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
- СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції. евакуаційних заходів.
- СК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за переліком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН9. Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- Найважливіші етіологічні і патогенетичні фактори формування патологічних процесів в організмі людини при захворюваннях органів ендокринної системи.
- Методичні основи клінічного обстеження хворого, схеми дослідження пацієнта і написання історії хвороби при захворюваннях ендокринної системи.
- Методичні основи опитування та фізикального обстеження хворого – огляду, пальпації, перкусії, аускультатії при захворюваннях ендокринної системи.
- Найважливіші симптоми та синдроми у клініці ендокринних захворювань та їх семіологічне тлумачення при захворюваннях ендокринної системи.
- Найважливіші зміни з боку ротової порожнини при найбільш поширених захворюваннях ендокринної системи.
- Клініко-діагностичні інтерпретації показників найважливіших лабораторно-інструментальних досліджень при захворюваннях ендокринної системи.
- Основні принципи та методи профілактики при захворюваннях ендокринної системи.
- Основні принципи та методи лікування при захворюваннях ендокринної системи.

Вміти:

- Проводити опитування і фізикальне обстеження хворих та аналізувати їх результати при захворюваннях ендокринної системи.

- Складати план обстеження пацієнта при типовому перебігу найбільш поширених захворювань ендокринної системи.
- Аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження при захворюваннях ендокринної системи.
- Визначати провідні симптоми та синдроми при захворюваннях ендокринної системи.
- Визначати найважливіші зміни з боку ротової порожнини при найбільш поширених захворюваннях ендокринної системи.
- Демонструвати вміння методично вірно викласти результати обстеження хворого у вигляді історії хвороби з обґрунтуванням діагнозу при захворюваннях ендокринної системи.
- Визначати план профілактичних заходів при захворюваннях ендокринної системи.
- Визначати план лікувальних заходів при захворюваннях ендокринної системи.
- Демонструвати вміння оцінки ефективності профілактичних та лікувальних заходів при захворюваннях ендокринної системи.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль №1 Цукровий діабет

Тема 1. Цукровий діабет. Сучасна класифікація. Етіологія, патогенез, клініка. Національна програма «Цукровий діабет».

Визначення та сучасна класифікація цукрового діабету. Епідеміологія діабету в Україні і світі, прогноз захворюваності, поширеність цукрового діабету. Основні фактори ризику та механізми розвитку діабету 1 типу. Цукровий діабет тип 1: етіологія, патогенез. Клініка цукрового діабету. Основні клінічні симптоми цукрового діабету. Характеристика уражень внутрішніх органів за цукрового діабету. Типові зміни в ротовій порожнині. Діагностика цукрового діабету. Показання та правила проведення глюкозотолерантного тесту. Діагностичне значення визначення глікованого гемоглобіну, С-пептиду, глюкозурії, кетонурії.

Тема 2. Цукровий діабет 2 тип. Клініка, діагностика, принципи лікування.

Хронічні ускладнення цукрового діабету. Невідкладні стани за цукрового діабету.

Основні фактори ризику та механізми розвитку діабету 2 типу. Етіологія і патогенез цукрового діабету. Цукровий діабет тип 2: роль генетичної схильності, ожиріння, зовнішніх факторів. Скарги, особливості огляду хворих та дані фізикального обстеження при діабеті 2 типу. Зміни зубо-щелепної системи та прояви на слизових оболонках. Принципи та основні методи профілактики цукрового діабету 2 типу.

Загальні принципи терапії цукрового діабету. Критерії компенсації вуглеводного обміну у хворих на ЦД типу. Інсулінотерапія. Режими інсулінотерапії: традиційна, інтенсифікована та помпова. Протоколи надання допомоги хворим на цукровий діабет типу 1.

Алгоритм лікування цукрового діабету 2 типу. Основні методи лікування цукрового діабету типу 2: раціональне харчування, дозоване фізичне навантаження, медикаментозна терапія, навчання хворого самоконтролю. Дієтотерапія цукрового діабету. Медикаментозна терапія: сенситайзери інсуліну (метформін, тіазолідіндіони), секретогоги інсуліну (похідні сульфонілсечовини, глініди), препарати інкретинового

ряду (аналоги глюкагоноподібного пептиду 1 (ГПП-1), інгібітори дипептидилпептидази (ДПП – 4), інгібітори α -глюкозидази, гліфлозини (блокатори реабсорбції глюкози в нирках), інсулінотерапія. Протоколи надання медичної допомоги хворим на цукровий діабет типу 2.

Хронічні ускладнення цукрового діабету: етіопатогенез, класифікація, клініка, профілактика та лікування.

Найбільш часті коматозні стани при цукровому діабеті (гіперкетонемічна, гіпоглікемічна кома), механізм розвитку, клінічні прояви, невідкладна допомога (корекція глікемії, метаболічних порушень, гіпогідратації тканин), тактика «малих доз» інсуліну.

Змістовий модуль №2

Захворювання щитоподібної залози та прищитоподібних залоз

Тема 3. Захворювання щитоподібної залози. Гіпотиреоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.

Основні етіологічні чинники ураження щитовидної залози. Гіпотиреоїдний синдром. Класифікація гіпотиреозу. Основні клінічні прояви гіпотиреозу, поняття про гіпотиреоїдну кому. Визначення поняття “йододефіцитні стани”. Прояви йодного дефіциту. Визначення розмірів щитоподібної залози. Поняття про простий нетоксичний та вузлові форми зоба. Вплив екзогенних чинників довкілля та техногенних катастроф на стан щитоподібної залози та поширеність її патології. Значення вживання йодованої солі у профілактиці йододефіцитних захворювань.

Тема 4. Захворювання щитоподібної залози. Гіпертиреоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.

Основні етіологічні чинники ураження щитовидної залози. Гіпертиреоїдний синдром при захворюваннях щитовидної залози. Дифузний токсичний зоб. Основні скарги хворого, результати фізикального, інструментального та лабораторного обстеження. Поняття про тиреотоксичний криз. Механізм розвитку, клінічні прояви, невідкладна допомога (тиреостатики, бета-блокатори, інфузійна терапія, профілактика судинно-серцевих ускладнень).

Тема 5. Захворювання прищитоподібних залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.

Основні етіологічні чинники ураження парашитовидних залоз. Синдром гіпопаратиреозу, та гіперпаратиреозу. Гіпопаратиреоз, етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Гіпопаратиреоз на фоні аутоімунних поліендокринопатій. Субклінічний. Лікування гіпопаратиреозу.

Гіперпаратиреоз. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка, клінічні форми гіперпаратиреозу. Діагностика. Диференціальна діагностика. Лікування. Показання до хірургічного лікування. Медикаментозна терапія.

Змістовий модуль №3

Захворювання надниркових залоз та гіпофіза

Тема 6. Захворювання надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.

Основні гормони кори та мозкового шару надниркових залоз. Основні етіологічні чинники ураження надниркових залоз. Класифікація захворювань надниркових залоз. Визначення поняття, поширеність гострої та хронічної недостатності кори надниркових залоз. Хронічна недостатність надниркових залоз (хвороба Аддісона). Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування. Гостра недостатність надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування. Класифікація пухлин надниркових залоз. Синдром Іценка-Кушінга. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування. Первинний гіперальдостеронізм (синдром Кона). Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування. Феохромоцитома. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.

Тема 7. Хвороби гіпофіза. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика та принципи лікування. Залік.

Основні етіологічні чинники ураження гіпоталамо-гіпофізарної системи. Класифікація захворювань гіпофізу. Клініка, діагностика, лікування, профілактика захворювань гіпофізу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції ї	семінар и	практичн і	лабораторн і	СРЗ
Тема 1. Цукровий діабет. Сучасна класифікація. Етіологія, патогенез, клініка. Національна програма «Цукровий діабет».	3	1	0	2	0	0
Тема 2. Цукровий діабет 2 тип. Клініка, діагностика, принципи лікування. Хронічні ускладнення цукрового діабету. Невідкладні стани за цукрового діабету.	7	1	0	2	0	4
Тема 3. Захворювання щитоподібної залози. Гіпотиреоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування.	4	1	0	2	0	1

Роль стоматолога у профілактиці.						
Тема 4. Захворювання щитоподібної залози. Гіпертиреоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці	4	1	0	2	0	1
Тема 5. Захворювання прищитоподібних залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.	4	0	0	2	0	2
Тема 6. Захворювання надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.	4	0	0	2	0	2
Тема 7. Хвороби гіпофіза. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика та принципи лікування.	4	0	0	2	0	2
<i>Разом</i>	30	4	0	14	0	12
<i>Індивідуальні завдання</i>	0	0	0	0	0	0
Усього годин	30	4	0	14	0	12

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1.	Цукровий діабет. Етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, ускладнення. Принципи лікування. Зміни зубо-щелепної системи та прояви на слизових оболонках. Роль лікаря-стоматолога у профілактиці та ранній діагностиці.	2
2.	Хвороби щитоподібної та прищитоподібних залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, ускладнення, принципи лікування. Роль лікаря-стоматолога у профілактиці та ранній діагностиці.	2

	Разом	4
--	--------------	----------

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1.	Цукровий діабет. Сучасна класифікація. Етіологія, патогенез, клініка. Національна програма «Цукровий діабет».	2
2.	Цукровий діабет 2 тип. Клініка, діагностика, принципи лікування. Хронічні ускладнення цукрового діабету. Невідкладні стани за цукрового діабету.	2
3.	Захворювання щитоподібної залози. Гіпотиреоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.	2
4.	Захворювання щитоподібної залози. Гіпертиреоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці	2
5.	Захворювання прищитоподібних залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.	2
6.	Захворювання надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці.	2
7.	Хвороби гіпофіза. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика та принципи лікування.	2
	Разом	14

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Коматозні стани при цукровому діабеті. Невідкладна допомога.	4
2.	Ендемічний зоб. Етіологія. Клініка. Діагностика. Хвороба Аддісона. Причини. Діагностика. Надниркова кома. Невідкладна допомога.	2
3.	Невідкладна допомога при недостатності прищитоподібних залоз, тиреотоксичному кризі.	2
4.	Акромегалія. Етіологія. Клініка. Діагностика. Стоматологічні прояви	2
5.	Вторинний остеопороз. Стоматологічні прояви.	2

Разом	12
--------------	-----------

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок розпиту пацієнта, відпрацювання навичок фізикального обстеження пацієнта, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з діагностики найбільш поширених захворювань ендокринної системи.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань типу Крок-2, самостійне відпрацювання алгоритмів спілкування з пацієнтом, самостійне відпрацювання практичних навичок фізикального обстеження пацієнта.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання практичних навичок, рівень володіння теоретичними знаннями, здать аналізувати отриманні результати обстеження пацієнта оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
3. Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом та його батьками, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувачів вищої освіти вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувачів вищої освіти добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та

	інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувачів вищої освіти недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувачів вищої освіти не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з

дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Сценарії рольових ігор (за необхідністю)
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

Навчально-методична література:

1. Внутрішні хвороби : навчальний посібник / О. О. Якименко, В. В. Клочко, О. Є. Кравчук та ін. ; за ред. проф. О. О. Якименко. — 2-ге вид., виправл. та доп. — Одеса : ОНМедУ, 2023. — 436 с.

2. Методи об'єктивного обстеження в клініці внутрішніх хвороб: навч. посіб. / О.О. Якименко, О.Є. Кравчук, В.В. Клочко та ін. – Одеса, ОНМедУ, 2013. – 154 с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Розпитування та огляд хворих при захворюваннях залоз внутрішньої секреції. Семіотичний розбір ознак.
2. Етіологія і патогенез цукрового діабету.
3. Цукровий діабет тип 2: роль генетичної схильності, ожиріння, зовнішніх факторів. Класифікація порушень глікемії, клінічні форми цукрового діабету.
4. Основні клінічні симптоми цукрового діабету. Характеристика уражень внутрішніх органів за цукрового діабету. Критерії діагностики цукрового діабету та інших категорій гіперглікемії.
5. Основні методи лікування ЦД, дієтотерапія, дозоване фізичне навантаження, цукрознижувальна фармакотерапія. Пероральні цукрознижувальні препарати. Інсулінотерапія, класифікація препаратів інсуліну, препарати короткої та тривалої дії.
6. Хронічні ускладнення цукрового діабету: стадії розвитку, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика.

7. Невідкладні стани при цукровому діабеті Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційний діагноз, лікування.
8. Дифузний токсичний зоб: етіологія, патогенез, клінічні прояви та лікування
9. Гіпотиреоз: етіологія, патогенез та клінічні ознаки, лікування
10. Тиреоїдити: класифікація, етіологія, клінічний перебіг, діагностика, лікування.
11. Гіперпаратиреоз. Клініка, клінічні форми, лікування.
12. Гіпопаратиреоз. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
13. Хронічна недостатність надниркових залоз (хвороба Аддісона). Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
14. Гостра недостатність надниркових залоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
15. Синдром Іценка-Кушинга. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
16. Первинний гіперальдостеронізм (синдром Кона). Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
17. Феохромцитома. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
18. Основні хвороби гіпофіза. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування.
19. Ожиріння. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Лікування.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК:

1. Методика пальпації щитоподібної залози.
2. Методика визначення ступеня зоба.
3. Опанування навичками аналізувати дані лабораторних методів дослідження (тест толерантності до глюкози, глікемічний профіль, глікований гемоглобін).
4. Методика надання медичної допомоги у хворих з кетоацидотичною та гіпоглікемічною комою.
5. Опанування навичками трактування даних ультразвукового обстеження щитоподібної залози.
6. Опанування навичками трактування результатів ЕКГ для характеристики функції щитоподібної залози.
7. Опанування навичками трактування даних комп'ютерної томографії, МРТ надниркових залоз.
8. Опанування навичками трактування даних краніограми, та даних КТ, МРТ черепа.
9. Методика визначення ступеня ожиріння за ІМТ.

12. Рекомендована література

Перелік рекомендованої література

Основна література:

1. Внутрішні хвороби : навчальний посібник / О. О. Якименко, В. В. Клочко, О. Є. Кравчук та ін. ; за ред. проф. О. О. Якименко. — 2-ге вид., виправл. та доп. — Одеса : ОНМедУ, 2023. — 436 с.
2. Ендокринологія у стоматологічній практиці : навч. посіб. [для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред. Л. Є. Бобирьової, А. К. Ніколішина ; Л. Є. Бобирьова,

- В. М. Бобирьов, Л. П. Гордієнко [та ін.] ; МОЗ України, УМСА. – Полтава : Видавець Говоров С. В., 2021. – 176 с.
3. Передерий В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини в 3х томах. Посібник. Вінниця. Нова книга. 2018.- 784с.
 4. Davidson's Principles and Practice of Medicine 23rd Edition. Editors: Stuart Ralston, Ian Penman, Mark Strachan Richard Hobson. Elsevier. - 2018. – 1440 p.
 5. Endocrinology: textbook /Ed. by prof. Petro M. Bodnar.- 4th ed. updated – Vinnitsa: Nova Knyha, 2017. – 328 p.

Додаткова:

1. Ендокринологія: підручник для студентів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / [П. М. Боднар, Г. П. Михальчишин, Ю. І. Комісаренко та ін.] ; за ред. П. М. Боднара ; Нац. акад. мед. наук України. - 4-ге вид., оновлене та допов. - Вінниця : Нова книга, 2017. - 500 с. : іл. 2.
2. Стандарти надання медичної допомоги хворим з патологічними станами щитоподібної та прищитоподібних залоз в умовах дії негативних чинників довкілля (видання третє, розширене) / За ред. О.В. Камінського. – Харків: «Юрайт», 2017. – 312 с.
3. Наказ МОЗ України від 29.12.2014 №1021 «Уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Цукровий діабет 1 типу у молодих людей та дорослих».
4. Macleod's Clinical Examination / Ed. G.Douglas, F.Nicol, C.Robertson.– 13th ed.– Elsevier. 2013. – 471 p.
5. Bates' Guide to Physical Examination and History Taking /Ed. Lynn S. Bickley, Peter G. Szilagy. – Wolters Kluwer, 2017. – 1066 p.
6. Harrison's Endocrinology. Ed. by J. Larry Jameson, Mc Graw – Hill., New York, Chicago, Toronto. e.a. 4rd edition, 2016. - 608 p.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. www.gmc-uk.org - General Medical Council (GMC)
7. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація
8. <https://onmedu.edu.ua/> - Одеський національний медичний університет
9. <https://onmedu.edu.ua/kafedra/propedevtiki-vnutrishnih-hvorob-ta-terapii/> - Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії Одеського національного медичного університету